

БИЗНЕС КОМПАС за Република Латвия през 2021 г. и 1-во полугодие на 2022г.

Основна информация

Столица РИГА
Площ 64 573 km²
Население 2 милиона
БВП 33,0 милиарда USD
БВП *per capita* 17 230 USD
Динамика на БВП -6,0%
Валута Евро
Индекси: Fitch: A- ; Moody's: A3 ; S&P: A+
Класификация за риск според OECD 0 (0-7)
Corruption Perceptions Index 42 (1-180)
Global Innovation Index 36 (1-126)
Doing Business 19 (1-190)
Index of Economic Freedom 30 (1-180)

Географско положение, население, площ, столица, официален език

Латвия е държава в Северна Европа, една от балтийските страни. На север граничи с Естония, на изток с Русия и Беларус и на юг с Литва. Според статистиката Латвия е населена с малко над 2 милиона души, а площта на страната е над 64 500 квадратни километра. Най-големият град и столица е Рига. Други големи градове са Даугавпилс, Лиепая, Елгава, Юрмала и Вентспилс. Официалният език в Латвия е латвийски.

Климатични условия

Климатът на Латвия е умерен, преходен с морски характеристики на полуостров Курландия и по-континентален на изток. Средните годишни температури варират между 4,5°C и 6,5°C. Климатът на Латвия е повлиян от нейното географско положение и равнинния терен, което позволява различни въздушни маси да се движат в различни посоки.

Основни природни ресурси

Най-важните природни ресурси в Латвия са гори, вода, минерали и пясък, както и живописна природа.

Религия

Основната традиционно практикувана религия в Латвия е християнството. Най-широко практикуваната християнска вяра сред етническите латвийци е лутеранството. В източна Латвия католицизмът е най-разпространен. Третата по големина християнска църква в страната е Латвийската православна църква. Голяма част от латвийците не изповядват никаква религия.

Списък на официалните празници и неработни дни

1 януари, Нова година (Jaunais Gads)

Други празници: Разпети петък (Lielā Piektdiena), Великден (Lieldienas), Великденски понеделник (Otrās Lieldienas)

1 май Ден на труда и свикване на Конституционното събрание на Република Латвия (Darba svētki)

23 юни Ден на Лиго (Līgo Diena)

24 юни Ден на Яни (Jāņi)

18 ноември Ден на независимостта - провъзгласяване на Република Латвия (Latvijas Republikas proklamēšanas diena)

25 декември, Коледа (Ziemassvētki)

26 декември Вторият ден от Коледа (Otrie Ziemassvētki)

31 декември, Нова година (Vecgada vakars)

Транспортна инфраструктура

Пътната мрежа на Латвия е доста добре развита. Ползването на пътища е безплатно. Влизането в зоната на Юрмала със собствен транспорт (от 1 април до 30 септември), се заплаща екологична такса от 2 евро на крайпътните машини. Цените на обществения транспорт, влаковете и автобусите не са високи. Стандартът на предлаганите услуги варира. По пътищата на Латвия има относително малко движение, с изключение на транзитните маршрути и маршрутите, водещи до столицата.

Административна система

Политическа система

Латвия е многопартийна, парламентарно-правителствена република. Законодателната власт принадлежи на еднокамарния парламент (Saeima), изпълнителната - на президента и правителството, а съдебната - на съдилищата.

Законодателна власт

Законодателната власт се упражнява от латвийския парламент. Латвийският парламент е еднокамарен, която е Saeima (Сейм). Състои се от 100 депутати, избрани при всеобщи, равни, преки и тайни избори за срок от 4 години. Сеймът също има конституционни правомощия и може да въвежда промени в конституцията. Той също така избира президента (който той може да освободи по всяко време), гласува доверие на правителството, назначава съдии (включително Върховния съд) и членове на Конституционния съд и Държавния одит.

Изпълнителната власт

Изпълнителната власт се упражнява от правителството. Президентът назначава министър-председателя, а той назначава министрите; министър-председателят и министрите трябва да имат подкрепата на Сейма, пред който носят политическа отговорност.

Икономическа административна структура

Министерството на икономиката на Република Латвия е водещата публична администрация в областта на икономическата политика. Министерството разработва и прилага структурна икономическа политика, индустриална политика, строителна политика, енергийна политика, политика за туризъм, външна икономическа политика, политика за вътрешния пазар (за стоки и

услуги), политика за развитие на бизнеса, политика за инвестиции, политика за защита на потребителите и други политики в областите определени от закона.

Икономическо правораздаване

Специалният икономически съд на Латвия започва своята работа през 2021 г. Основната цел на институцията ще бъде бързо, ефективно и качествено разрешаване на сложни търговски спорове, икономически и финансови престъпления и корупция, като същевременно се гарантира ефективното и рационално използване на ресурсите на държавния бюджет. Възможностите на съда ще бъдат: концентрация на съществуващите специализации и възможността за тяхното развитие; развитието не само на съществуващи области, но и осигуряване на различна специализация на споровете; цялостна подкрепа за растеж на бизнес средата (инвестиционна и бизнес среда).

Икономика

Обща характеристика на икономическата ситуация

Според Централната статистическа служба на Латвия БВП на страната се е увеличил с 5,2% през първите 9 месеца на 2021 г. в сравнение със съответния период на 2020 г., включително през третото тримесечие по-бързо от първоначално прогнозираното - според данни, които не са сезонно и календарно коригирани, БВП нараства с 5,1%. По текущи цени БВП на Латвия през първите девет месеца на тази година възлиза на 23,8 млрд. евро, включително 8,85 млрд. евро през третото тримесечие. Добавената стойност на производствените сектори през третото тримесечие на 2021 г. е 2,23 млрд. евро, добавената стойност на сектора на услугите е 5,48 млрд. евро, а данъците и субсидиите върху продуктите (салдо) 1,15 млрд. евро.

Централната статистическа служба посочва, че през третото тримесечие на 2021 г., спрямо съответния период на 2020 г., спадът на добавената стойност на селскостопанския сектор се оценява на 9,3%, включително спад на растителната продукция с 12,5% и ръст от 0,4% в животновъдната продукция. За разлика от това горското стопанство и дърводобивът са се увеличили с 2%, а риболовът е намалял с 2%.

Според данните на централната статистическа служба значителен принос за увеличението на общата добавена стойност има успешната дейност на преработващите индустрии, които се увеличават със 7,9%, включително увеличение в 17 от 22 сектора. Най-големият производствен сектор, дървесината и изделията от дървесина, отбеляза ръст от 4,5% през следващите няколко тримесечия. Значително повишение е отчетено и в други важни отрасли, сред които производството на химикали и химически продукти - с 37.1%, производството на мебели - с 24.1% и готови метални изделия - с 9.1%.

През третото тримесечие на 2021 г. подотраслите на търговията се разширяват значително: търговията и ремонтът на автомобили и мотоциклети нарастват с 19,5%, а търговията на едро - с 8,6%. Търговията на дребно отбеляза ръст от 4,4%, воден от увеличение от 8,1% в търговията на дребно с нехранителни стоки, докато търговията с хранителни стоки нарасна с 2,2%.

Секторът транспорт и складиране, който отбелязва ръст от 5,4%, е повлиян положително от ръста на сектор сухопътен и тръбопроводен транспорт - с 0,7%, въздушен транспорт - 3,6 пъти и дейността, свързана със складиране и спомагателен транспорт - с 8,3%, при пощенските и куриерските услуги - с 6.8%. От друга страна, негативно влияние върху развитието на сектора оказва спадът с 8% в сектора на водния транспорт.

Увеличението на добавената стойност от 9,5% в сектора на информацията и комуникациите се дължи на увеличението на стойността на сектора на информационните услуги с 15,3%, на компютърното програмиране и консултациите с 11,9% и на предоставянето на телекомуникационни услуги с 2,4%.

Във финансовия и застрахователния сектор ръстът от 41,7% е осигурен от успешната дейност на подотраслите през това тримесечие. Увеличението на приходите от комисионни при финансови услуги и при търговия с финансови инструменти е печелившо, за разлика от загубите през съответния период на предходната година.

Най-бързо са нараснали общите заплати на наетите в сектора на ИКТ услугите - с 16,5%, и в производството - с 15%. В групата на услугите общо заплатите на наетите се увеличават със 7.5%.

Данните, публикувани от Централната статистическа служба на Латвия, показват, че през декември 2021 г. действителното ниво на безработица в Латвия е било 7,6%, т.е. с 0,5 процентни пункта повече, отколкото през ноември. Коефициентът на безработица при мъжете се повишава през декември с 0,7 процентни пункта до 8,6%, а сред жените с 0,3 процентни пункта до 6,6%. Трябва да се отбележи, че през ноември влезе в сила изискване служителите в публичния, общинския и частния сектор, чиято работа е свързана с повишен риск от излагане на Covid-19, могат да продължат задълженията си само със сертификат за ваксинация или реваксинация, което потенциално увеличава броят на безработните.

Основни сектори на икономиката

Най-важните сектори на латвийската икономика са: селско стопанство, горско стопанство, производство, строителство, търговия и транспорт.

Таблица на най-важните макроикономически показатели

Индекс	Настояща година според достъпните данни	Предходна година (2021)
БВП	1,0%	5,3%
БВП на глава от населението	15 928 EUR	15 084 EUR
Растеж на БВП като процент	-4,3%	4,8%
Съотношение дефицит/излишък на публичните финанси към БВП	-0,3%	-0,9%
Съотношение общ публичен дълг към БВП	32,1%	33,4%
Процент на инфлация (индекс на потребителските цени CPI)	2,2%	2,9%
Ниво на безработица като процент	6,3%	6,7%
Стойност на външнотърговския оборот (в евро)	2 240 mld	2 070 mld
Стойността на износа (в евро)	10 730 mld	10 000 mld

Стойност на вноса (в евро)	11 660 mld	11 490 mld
Стойността на преките чуждестранни инвестиции в управляващата държава (в евро)	198 mld	380 mld

Външната търговия

Външнотърговският оборот на Латвия по текущи цени през първите 11 месеца на 2021 година достигна 32,66 млрд. евро - с 6,78 млрд. евро, т.е. с 26,2% повече от съответния период на 2020 г. Износът е за 14,94 млрд. евро, или с 2,8 млрд. евро, или с 23,1% повече, а вносът е за 17,72 млрд. евро, или с 3,98 млрд. евро, или с 29% повече.

Чуждестранни инвестиции

Чуждите инвестиции в Латвия растат. Кумулативните чуждестранни инвестиции надхвърлят прага от 13,5 млрд. евро. Страната с най-много инвестиции в Латвия е Швеция. Естония, Литва и Русия също са сред основните инвеститори. Латвийската страна инвестира най-често в Литва, Естония, Украйна и Русия.

Участие в многостранни организации и споразумения от икономически характер

Икономическото сътрудничество с други страни играе важна роля за устойчивото развитие на латвийската икономика. Въвеждането на постепенни реформи и развитието на сътрудничеството с чуждестранни партньори от началото на 90-те години улеснява външните икономически връзки и интеграцията на страната в международната икономика. Съществен фактор в този процес е присъединяването на Латвия към Световната търговска организация на 10 февруари 1999 г., както и присъединяването към Европейския съюз на 1 май 2004 г., което позволи на Латвия да стане не само пълноправен член на многостранната търговска система, но и на единния пазар на ЕС. Поканата за присъединяване към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) на 11 май 2016 г. е важна стъпка за подобряване на качеството на латвийската икономика и бизнес среда. Все още се работи за намаляване на търговските бариери на пазарите на други страни и за задълбочаване на икономическите отношения с тях.

Икономически отношения с Европейския съюз

Членството в ЕС отваря по-широк достъп до световните пазари - това е важен фактор, който разнообразява възможностите за износ на Латвия и укрепва икономическата сигурност на страната. На 23 февруари 2017 г. Латвия беше първата държава-членка на ЕС, която ратифицира Всеобхватно икономическо и търговско споразумение (СЕТА) между Канада и ЕС. През декември 2008 г. беше постигнато споразумение за подпомагане на Латвия в труден момент. Между 2009 г. и 2010 г. ЕС отпусна 2,9 милиарда евро, за да помогне на Латвия да стабилизира финансовата система след световната финансова криза. Като част от Икономическия и паричен съюз членството в монетарния съюз допринася за устойчивостта на латвийските кредитни институции на различни икономически сътресения и потенциални финансови кризи и предотвратява ситуации, в които парите на латвийските данъкоплатци се използват за спасяване на закъсали банки. Участието в Съюза на капиталовите пазари допринася за развитието на сектора на финансовите услуги в Латвия, като подкрепя развитието на малки и средни предприятия и достъпа до пазари, както и чрез насърчаване на устойчиви инвестиции в иновации и проекти за развитие на инфраструктурата.

Латвийската икономика се характеризира с висока икономическа емиграция. Неофициално се смята, че около 100 000 души са емигрирали след присъединяването на Латвия към ЕС, което представлява около 9% от всички заети лица.

На 1 януари 2014 г. Латвия се присъедини към зоната на единната европейска валута. С въвеждането на еврото Латвия въведе промени в данъчната система, което я направи много привлекателна страна за инвеститорите. Данъкът дивидент беше премахнат. Не се облага и печалбата от продажбата на акции.

Икономически двустранни договори

Двустранното икономическо сътрудничество между Латвия и държавите-членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство се осъществява в съответствие с принципите на вътрешния пазар на ЕС, който осигурява свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали. Икономическото сътрудничество със страни извън ЕС се осъществява както на ниво Европейски съюз, така и на национално ниво. На национално ниво се осъществява по двустранни споразумения за икономическо сътрудничество. До момента Латвия е сключила двустранни споразумения за икономическо сътрудничество с - Армения, Азербайджан, Беларус, Китай, Грузия, Казахстан, Киргизстан, Кувейт, Молдова, Русия, Украйна, Обединените арабски емирства, Узбекистан, Таджикистан, Турция и Туркменистан. Тези споразумения са най-важните рамкови споразумения, уреждащи двустранното икономическо сътрудничество, които обхващат областите на индустрията, туризма, транспорта и логистиката, фармацевцията, селското стопанство, финансовите услуги, информационните и комуникационни технологии, инвестиционната привлекателност, иновациите и др.

Всяко споразумение също така предвижда Междуправителствена комисия (IGC) или Съвместен комитет (СВ), за да се осигури редовно наблюдение на изпълнението на тези споразумения. Въпросите на икономическото сътрудничество, които са от значение както за правителствата, така и за предприемачите, се обсъждат на срещите на IGC / JC. Латвийски предприемачи, които се нуждаят от държавна подкрепа за реализиране на нови бизнес проекти или решаване на проблеми с компания/предприемач от друга държава, са поканени на срещите на IGC.

Достъп до пазара

При присъединяването към ЕС дистрибуцията на продукти от други страни от ЕС в Латвия не е затруднена от ограничения – мита, нетарифни бариери и подобни бариери пред търговията между страните членки. Освен това свободното движение на стоки намалява производствените и маркетинговите разходи, тъй като съществуват общи технически стандарти за производство на стоки, безопасност, етикетирание и оперативен надзор на единния пазар.

Достъпът до услуги също е улеснен, тъй като ЕС зачита принципа на равно третиране, независимо от националния произход на услугата. Специални правила важат за услугите в транспортния сектор, финансовите услуги (банкиране, застраховане и търговия с ценни книжа), телекомуникациите и аудиовизуалните услуги (телевизия), като в тези сектори има и антидискриминационни мерки. Благодарение на разпоредбите на ЕС, финансова институция, упълномощена в собствената си страна, може да предлага услугите си в други страни от ЕС, като предлага услуги в своята страна по произход или чрез създаване на дъщерно дружество или клон в друга държава-членка на ЕС. Всеки потребител може да реши дали да използва местна банка или застрахователна компания или да ги купи в други страни от ЕС.

Поради географското си местоположение има силно развити транзитни услуги (включително пристанища на Балтийско море). Латвия има голямо руско малцинство, което се отразява както на вътрешната политика, така и на отношенията с Русия.

Финансовият сектор е доминиран от скандинавските банки. Прането на пари беше основен проблем. През последните години бяха сменени ръководителите на финансовия надзор, централната банка и институцията, отговорна за борбата с прането на пари, а през 2019-2020 г. в банките бяха замразени активи на съмнителни клиенти на стойност 800 милиона евро. Тези мерки доведоха до спад на депозитите на нерезиденти в латвийските банки.

Достъп до пазара на труда

Намаляването на работната сила в Латвия е една от основните заплахи за способността на страната да привлича инвестиции и да създава устойчиви и добре платени работни места. Ограниченията сред работещите поставят балтийските държави в още по-неравностойно положение в сравнение с други държави-членки на ЕС при привличането на големи инвестиции. Достъпно е специално ръководство за хора, които биха искали да започнат работа в Латвия: <http://workinlatvia.liaa.gov.lv/> .

Българските граждани не се нуждаят от разрешително за работа в Латвия. Лицата, идващи в Латвия с намерение да останат повече от 90 дни в рамките на шест месеца (от датата на първото влизане), трябва да се регистрират в Службата за гражданство и миграция (www.pmlp.gov.lv/) на да получат разрешение за временно пребиваване в рамките на 3 месеца от датата на влизане (за постоянно пребиваване - 30 дни преди изтичане на разрешението за временно пребиваване). Сезонните работници и лицата, пребиваващи в Латвия до 6 месеца през дадена година (от датата на първото влизане), не са задължени да кандидатстват за разрешение за пребиваване, ако целта им е да установят трудово правоотношение. Във всички горепосочени случаи съответното лице трябва да притежава валиден документ за пътуване.

Придобиване и отдаване под наем на недвижими имоти

Чужденец, който има гражданство на една от страните от Европейския съюз, не би трябвало да има затруднения при придобиването на недвижими имоти, разположени в повечето части на Латвия. Достатъчно е да получите разрешение от местната власт, която само проверява дали използването на закупената земя е в съответствие с общия устройствен план. Латвийското законодателство обаче предвижда няколко ограничения за придобиване на земя от чужденци. В него се посочва, че гражданите на други държави не могат да придобиват земя, разположена в непосредствена близост до държавната граница или разположена на брега на Балтийско море и Рицкия залив. Освен това на чужденец ще бъде отказана продажба на недвижим имот, разположен в райони с водни резервоари, резервати и паркове. Законът също така забранява придобиването на земя, разположена в райони, определени за залесяване или култивиране в устройствени планове. Такъв недвижим имот не може да бъде закупен както от чуждестранно физическо, така и от юридическо лице.

Система за обществени поръчки

Основните принципи на законодателството за обществените поръчки в Латвия са резултат от правото на Европейския съюз: принципите на прозрачност, недискриминация, равно третиране, взаимно признаване и пропорционалност. Целта на цялата система за обществени поръчки е да гарантира прозрачност на процедурите за възлагане на обществени поръчки, свободна конкуренция между изпълнителите, които ще бъдат третирани равнопоставено и справедливо,

както и да гарантира ефективното разходване на публичните средства по такъв начин, че да минимизира риска, поет от възложител, доколкото е възможно. Информация за обществените поръчки можете да намерите на уебсайта на Службата за мониторинг на обществените поръчки: <https://www.iub.gov.lv/> и в електронната система за обществени поръчки: <https://www.eis.gov.lv/>

Културни различия в бизнес контактите

Няколко аспекта са важни при работата с представители на латвийския бизнес. Латвийците обичат преки, непродължителни разговори без излишно показване на емоции. Важен е не само предметът на преговорите, но и личният контакт със събеседника. Официално облекло обикновено се изисква на срещи и латвийците придават голямо значение на точността. Оценява се предварителен контакт на двете страни (напр. по имейл) и изготвяне на протокола от срещата. Представител от латвийска страна обикновено се опитва от лицето с най-висока позиция в компанията. Решението обикновено се взема след преговорите, а не по време на тях.

Полезни контакти

Министерство на икономиката на Република Латвия <https://www.em.gov.lv/en>

Министерство на външните работи на Република Латвия <https://www.mfa.gov.lv/en>

Латвийска агенция за инвестиции и развитие <https://www.liaa.gov.lv/en>

Централна статистическа служба <https://www.csp.gov.lv/en>

Съвет по конкуренция <https://www.kp.gov.lv/en>

Център за защита правата на потребителите <https://www.ptac.gov.lv/en>

Латвийско национално бюро за акредитация <https://www.latak.gov.lv/en>

Координати на дипломатическата мисия

Република България няма функциониращо посолство в столицата Рига.
Нерезидентен извънреден и пълномощен посланик със седалище в София е г-жа Селвер Халил.
E-mail: shalil@mfa.bg
Тел. +359 2 948 2377

Територията на Латвия по отношение на консулска дейност се покрива от посолството на Република България във Варшава, Полша.

Посолство на Република България в Република Полша

Адрес: Al. Ujazdowskie 33/35, 00-540 Warszawa, Poland

Работно време: 08:30 – 17:00 ч.

Тел.: +48 22 629 40 71; +48 22 629 40 72

Факс: +48 22 628 22 71

За спешни случаи в извънработно време: + 48 668 668 813

E-mail: Embassy.Warsaw@mfa.bg

Website: www.mfa.bg/embassies/poland

Консулска служба с консулски окръг териториите на Полша, Латвия и Литва

Wydział konsularny Ambasady Republiki Bulgarii

Адрес: Al. Ujazdowskie 33/35, 00-540 Warszawa, Poland

Тел.: +48 22 629 40 71; +48 22 629 40 72

За спешни случаи в извънработно време: + 48 668 668 813
Факс: +48 22 628 13 40
Работно време: По - Пт, 08:30 – 17:00 ч.

Служба по търговско-икономическите въпроси Варшава
Al. Ujazdowskie 33/35, -00-540 Warszawa, Poland
тел + 48 00 48 22 629 40 71; mob.: +48 602 763 100
електронен адрес: y.draganchev@mi.government.bg

Работно време с граждани: 09:00 – 12:00 ч.
E-mail: Consular.Warsaw@mfa.bg

Български почетен консул в страната

Г-жа Маирита Солима (Mairita Solima), почетен консул на Република България в Република Латвия

Гр. Рига
Адрес: Doma laukums/square 1, Riga, LV-1050, Latvija
Тел.: +371 7 211-776,
Факс: +371 7 503-326,
E-mail: mairita@gutenbergs.lv

За Република България е акредитирано посолството на Република Латвия във Варшава.

Посолство на Република Латвия във Варшава

Канцелария: ul. Królowej Aldony 19, 03-928 Warszawa
Тел.: +22 617 11 05 (09.00-17.00)
Тел.: +601 293 611 (emergency contact phone for citizens of Latvia)
Факс: +22 617 11 06 (24 h)
E-mail: embassy.poland@mfa.gov.lv
Работно време: По – Пт, 09.00 - 16.00 ч.
Консулска служба
Работно време: По и Ср, 10.00 - 12.00 ч.
Тел.: +22 616 40 14 (09.00-17.00)
E-mail: consulate.poland@mfa.gov.lv

Почетен консул на Република Латвия в България

Г-н Александър ПОПОВ
Канцелария: 1463 София, ул. "Адриана Будевска" № 17
Тел.: +359 2 980 93 21; 903 34 45
Факс: +359 2 980 24 26
E-mail: honoraryconsulate_latvia@abv.bg

Изготвил: Йордан Драганчев

СТИВ-Варшава